

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului

“Regele Mihai I al României” din Timișoara



FACULTATEA DE MANAGEMENT ȘI TURISM RURAL

Drd. POPESCU V, CRISTINA

TEZĂ DE DOCTORAT

**CERCETĂRI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII
VIETII PRIN RECONVERSIA FORTEI DE MUNCA CU
AJUTORUL AGROTURISMULUI ȘI AL SERVICIILOR
PUBLICE ÎN JUDEȚUL GORJ**

Conducător Științific :

Prof.Univ.Dr. CSOSZ IOAN

Timișoara

2021

REZUMAT

RESUME

Teza de doctorat intitulată „**CERCETĂRI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII VIEȚII PRIN RECONVERSIA FORȚEI DE MUNCĂ CU AJUTORUL AGROTURISMULUI ȘI AL SERVICIILOR PUBLICE ÎN JUDEȚUL GORJ**” este structurată pe două părți, una de documentare științifică, una de cercetări proprii, ambele părți fiind materializate în cinci capitole și urmărește:

- Realizarea unor clarificări conceptuale privind calitatea vieții și calificarea forței de muncă;
- Agroturismul și serviciile publice în sistemul economic național românesc;
- Evidențierea resurselor cu specific la nivelul județului Gorj;
- Perfecționarea activității agroturistice și îmbunătățirea serviciilor publice în arealul Târgu-Jiu. Proiectarea strategiei de dezvoltare durabilă;
- Studiu de caz privind gradul de mulțumire a populației din județul Gorj cu privire la agroturism și servicii publice.

Scopul prezentei teze de doctorat este acela de a realiza un studiu la nivelul județului Gorj referitor la posibilitatea dezvoltării acesteia prin agroturism, și servicii rurale, precum și impactul unor propuneri asupra dezvoltării forței de muncă.

Lucrarea ilustrează problemele și resursele mediului de afaceri precum și eforturile asociate ale structurilor locale și ale agenților economici de a crea un cadru favorabil modernizării și dezvoltării acestui segment, competitiv, cu accent pe dimensiunea spațială a acestuia.

Având în vedere necesitatea dezvoltării acestui segment de turism – servicii rurale, cât și gradul avansat de uzură al societăților, se impun în mod stringent și obligatoriu, investițiile ca unic mod de redresare atât din punct de vedere al bazei materiale, cât și a serviciilor rurale și agroturismului.

S-a luat în studiu dezvoltarea agroturismului și serviciilor rurale. Analiza acestuia, precum și a preferințelor turiștilor în ceea ce privește turismul ne-a permis să urmărim eventualele corelații care pot să apară între oferta operatorilor din acest domeniu și nevoile turiștilor.

Pentru a desfășura corespunzător analiza am parcurs următoarele etape:

- întocmirea planului tezei;
- culegerea informațiilor statistice;
- prelucrarea și interpretarea informațiilor statistice, compararea acestora, acolo unde a fost cazul cu cercetările specialiștilor din domeniu pe baza informațiilor cuprinse în literatura de specialitate;
- aplicarea cercetării de teren;
- prelucrarea și interpretarea informațiilor cuprinse în cercetarea de teren;
- elaborarea concluziilor.

Prima parte a tezei, cea a cercetărilor bibliografice, cuprinde două capitole. Primul capitol „**Clarificări conceptuale privind calitatea vieții și calificarea forței de muncă**” face o introducere în tematica bibliografică a tezei, urmărind particularitățile specifice ale calității vieții și forței de muncă.

Domeniul calității vieții poate fi definit prin ansamblul elementelor care se referă la situația fizică, economică, socială, culturală, politică, de sănătate etc., în care trăiesc oamenii, conținutul și natura activităților pe care le desfășoară, caracteristicile relațiilor și proceselor sociale la care participă bunurile și serviciile la care au acces, modelele de consum adoptate, modul și stilul de viață, evaluarea împrejurărilor și rezultatelor activităților care corespund așteptărilor populației, precum și stările subiective de satisfacție/insatisfacție, fericire, frustrare etc.

Modelul de analiză prezentat în lucrarea de față conturează 4 dimensiuni fără a epuiza domeniul complex al indicatorilor de calitate a vieții. Punctele de referință vor fi, în primul rând, calitatea vieții personale, sfera privată a individului, în al doilea rând calitatea societății așa cum este ea percepută de către oameni, în al treilea rând, relația individului cu societatea iar în ultimul satisfacția/insatisfacția cu viața.

O privire de ansamblu asupra calității vieții în România relevă puncte în care evaluările indivizilor asupra unor aspecte ale vieții sunt pozitive, reprezentând elemente de sprijin în viața lor, în timp ce alte componente se

mențin în zone negative, constituind permanente surse de insatisfacție în viața oamenilor și riscuri de marginalizare și excluziune socială. Perspectiva utilizată este aceea a «calității vieții» care presupune luarea în considerare a evaluărilor pe care oamenii le fac condițiilor în care trăiesc

Pe ansamblu, evaluările subiective pe care oamenii le fac asupra condițiilor de viață, reflectă performanțele globale, umane ale procesului de dezvoltare social-economică. Datele de cercetare obținute prin chestionarea indivizilor conturează prin agregare o imagine coerentă asupra condițiilor de viață ale grupurilor și comunităților umane și asupra societății ca întreg.

Al doilea capitol al tezei „**Agroturismul și serviciile publice în sistemul economic național românesc**” urmărește evidențierea aspectelor reprezentative legăturii dintre turism rural și agroturism, în prima parte, iar în partea a doua a locului și rolului serviciilor publice în economia națională, un oarecare accent fiind pus și pe avantajele/dezavantajele activității agroturistice și a serviciilor rurale asupra forței de muncă din spațiul rural.

În evoluția lui, agroturismul, a avut perioade de creștere dar și de scădere. Cert este că niciodată nu a fost pe cale de dispariție. Formele agroturismului cunosc în prezent cel mare avânt de până acum, datorită dorinței de libertate și a lipsei unor programe rigide. Desfășurate ca activități complementare, formele agroturismului nu rup echilibrul vieții țărănești, nu determină dispariția activităților existente până atunci, ci permit valorificarea superioară a produselor obținute și implicit dezvoltarea lor, concomitent cu apariția altora.

În ceea ce privește definirea agroturismului, ea are la bază necesitatea găsirii de soluții pentru gospodăriile rurale, în sensul creșterii veniturilor prin valorificarea potențialului economic al acestora, dezvoltând serviciile de găzduire și de valorificare a produselor proprii și locale. De la această necesitate fundamentală se pot formula diferite concepte sau definiții derivate care să caracterizeze agroturismul pe segmente specializate. Agroturismul prezintă unele particularități:

- reprezintă o activitate economică ce valorifică excedentul de spațiu de cazare existent în gospodăria țărănească;
- proprietarul desfășoară, de regulă în paralel și activități cu specific agricol (cultivarea plantelor, creșterea animalelor etc.);
- turiștilor li se oferă posibilitatea, în scop de recreere, să participe la activitățile gospodăriei (uscatul fânului, culegerea fructelor, mulsul vacilor, pescuit, prelucrarea produselor agricole, prepararea hranei etc.);
- în multe situații reprezintă o activitate secundară, activitatea agricolă, în gospodăria proprie, rămânând principala ocupație și sursă de venit;
- contribuie la dezvoltarea durabilă a resurselor turistice, menținerea diversității naturale, culturale, etnografice etc.;
- constituie un mijloc de valorificare integrală a spațiului rural, cu potențialul său natural, agricol, economic, turistic, socio-uman.

Zonele rurale oferă mari oportunități de dezvoltare a agroturismului, practicarea acestuia fiind chiar necesară în perioada actuală. Cele mai multe studii au arătat că turismul combinat cu resursele rurale și produsele tradiționale ar reprezenta o importantă „unealtă” pentru revitalizarea economiei rurale, și că acestea ar trebui să fie componente esențiale în strategia de dezvoltare. Există multiple exemple potrivit cărora multe zone au reușit să valorifice caracterul de nișă al formelor de turism specifice mediului rural și prin strategii adecvate și eficiente de valorificare a resurselor și produselor tradiționale să treacă de la stadiul de pionerat la o alternativă valoroasă din punct de vedere economico-social pentru mediul rural. Dezvoltarea turismului rural se impune în spațiul rural, atât pe plan economic, cât și social. Astfel, contribuie la viața economică a satului, prin următoarele:

- posibilitatea realizării unei politici de dezvoltare a acestuia pe termen lung, în strânsă legătura cu alte politici sectoriale, agricultura, infrastructura, protecția mediului;
- posibilitatea de a deveni un suport pentru noi afaceri și locuri de muncă și care să determine o nouă dezvoltare în plan local și regional;
- încurajarea activităților tradiționale locale, cu precădere artizanatul, dar și cele care pot determina dezvoltarea unui comerț specific și crearea de noi locuri de muncă;
- creșterea veniturilor locuitorilor din așezările rurale, generate prin valorificarea resurselor locale, produse agroalimentare ecologice pentru consumul turiștilor sau vânzarea către aceștia și potențialul turistic existent (pentru agrement, excursii etc.);
- factor dinamizator al procesului de creștere a calității vieții în mediul rural.

O mare parte din localitățile zonelor rurale sunt foarte bune păstrătoare de tradiții. Dacă la tradiții și obiceiuri se adaugă resursele naturale și produsele tradiționale specifice rezultă un produs turistic valoros care ar putea contribui la multe din problemele acestor zone. Multe dintre problemele actuale ale zonelor rurale sunt legate de lipsa generală a unei dezvoltări coordonate. Cert este că prin intermediul agroturismului, pot fi valorificate o serie de elemente specifice zonelor rurale, în cadrul produsului turistic rural putând fi incluse:

- resursele naturale existente;
- fermele agricole propriu-zise;
- diverse obiective turistice definite drept „curiozități”;
- modul de viață specific rural:
 - tradiții și obiceiuri;
 - meșteșugurile tradiționale;
 - arhitectura rurală;
 - gastronomia locală.

Formele de turism rural posibil de desfășurat în mediul rural pot fi numeroase însă cele care în opinia noastră se apropie cel mai mult de conceptul de „durabilitate” sunt trei la număr, respectiv ecoturismul, turismul rural și agroturismul.

Există diverse documente comunitare care încearcă să valorifice activitățile ce se pot realiza în spațiul rural. În anii '90 instanțele comunitare aplică agroturismului un tratament ferm și de durată, aplicat printr-o optică dublă:

- agrară, ca activitate ce poate să contribuie la îmbunătățirea veniturilor agricultorilor și a condițiilor de viață și de producție în exploatarea agricole;
- turistică, ca expresie a noilor forme de turism. La început perspectiva agrară a avut o pondere mai mare decât cea turistică, ca urmare a faptului că s-a produs mai rapid dezvoltarea politicii comunitare agrare.

Așezările rurale care să ofere produse unice pe piață sunt mai puțin numeroase. Păstrarea unei imagini de marcă a prestației turistice necesită existența unui raport optim între natura ofertei, calitatea serviciilor și prețul perceput. Spațiul rural oferă însă, o mulțime de elemente turistice profitabile: pensiunile, campingurile și cazarea în gospodăriile țărănești pot susține o gamă largă de activități precum plimbări pedestre, turism cultural, turism fluvial, pescuit, vânătoare, echitație, sporturi de iarnă, cicloturism etc.

Turismul rural are în România un mediu de dezvoltare excelent, dintr-un motiv banal: aproximativ jumătate din populația țării trăiește la sate. Analizând piața turistică externă a turismului rural și comparând, atuu-rile ofertei românești în domeniu aceasta se particularizează prin:

- ponderea ridicată a cadrului natural montan virgin, în componență naturală, nemodificată;
- conservarea elementelor vechi de civilizație rurală și aplicarea lor în viața de zi cu zi;
- prezența unor tradiții și valori etno-folclorice reprezentative (arhitectura populară, meșteșuguri, folclor și port popular, sărbători folclorice și obiceiuri populare, etc.);
- ospitalitatea românească cu influențe de tip latin, obiceiurile gastronomice de la marile sărbători religioase creștin ortodoxe;
- cură de fructe și alte produse de pădure, consumul de alimente proaspete bio și ecologice la preturi foarte mici, practicarea terapiei ocupaționale și inițierea în tainele medicinei naturiste populare românești.
- integrarea în viața comunităților rurale foarte vechi și trăirea atmosferei specifice acestora;
- un număr mare de vorbitori de limbi străine de largă circulație internațională; facilitatea în a înțelege și a vorbi limbi străine

Activitatea turistică și de servicii rurale poate să rezolve unele dintre problemele economice și de muncă în care este implicată populația rurală. Avantajele care se obțin în urma practicării agroturismului pentru zonele rurale pot fi de natură economică. Dintre acestea putem menționa:

- *Stabilizarea populației prin fixarea forței de muncă.* Aceasta este o consecință extrem de importantă pentru majoritatea zonelor rurale, confruntate în general cu fenomenul de depopulare, survenit în special ca urmare a absenței unei perspective materiale certe a locuitorilor.
- *Crearea de noi locuri de muncă.* Crearea de noi locuri de muncă este posibilă în condițiile în care implementarea locală a agroturismului este realizată cu succes.
- *Diversificarea modului de utilizare a forței de muncă.* Marea majoritate a zone lor rurale prezintă o slabă diversitate în modul de utilizare a forței de muncă, ocupată aproape în totalitate în sectorul agricol.
- *Pluriactivitatea.* Pluriactivitatea este o altă consecință benefică a agroturismului. Ea desemnează situația în care, la nivel individual sau familial, asigurarea existenței se realizează prin prestarea unor activități suplimentare (cel puțin una), în completarea activității de bază.
- *Promovarea și dezvoltarea serviciilor.* Promovarea și dezvoltarea serviciilor este un aspect esențial, cu atât mai mult cu cât numeroase colectivități rurale sunt grevate înca frecvent de absența unor facilități de servicii corespunzătoare.

Pe lângă beneficiile de ordin economic care pot incita agricultorii să se angajeze în activități turistice, nu pot fi ignorate beneficiile de ordin social. ea urmare a contactelor cu cetățenii, pe lângă aportul de varietate

- *Promovarea și susținerea artei populare, a industriei locale de artizanat.* Arta și artizanatul rural ocupă un loc important în patrimoniul cultural al fiecărei țări.

- *Reabilitarea patrimoniului edilitar.* Reabilitarea patrimoniului edilitar se realizează în condițiile existenței unui flux turistic, în principal pe două căi.

- *Atragerea de noi investiții.* Turismul rural prezintă avantajul că acționează în sensul deschiderii de noi perspective investiționale

Serviciile reprezintă o activitate umană, cu un conținut specializat având ca rezultat efecte utile, imateriale și intangibile destinate satisfacerii unei nevoi sociale. Este de remarcat faptul că sfera serviciilor este largă și eterogenă, fapt pentru care aceste trăsături, pot să nu se regăsească în totalitatea lor în fiecare tip de serviciu. Scopul lor este îndreptat spre recuperarea costului de producție și nu spre obținerea profitului. Serviciile publice prezintă caracteristici comune cu ale serviciilor în general (imaterialitatea, nestocabilitatea, intangibilitatea, indivizibilitatea, inseparabilitatea etc.) dar au și caracteristici specifice:

- scopul exclusiv al serviciilor publice: satisfacerea continuă și eficientă a nevoilor permanente, de interes general ale întregii populații sau numai a unor categorii distincte ale acesteia:

- gratuitatea serviciilor publice: unele sunt furnizate gratuit. Există, însă și servicii publice al căror preț trebuie să asigure recuperarea cheltuielilor și asigurarea unui profit minim.

Calitatea serviciilor publice este dată de gradul în care acestea satisfac necesitățile permanente, de interes ale consumatorilor, ce poate fi exprimat prin timpul cheltuit pentru prestarea serviciilor, sau prin gradul de confort asigurat de serviciile respective, ori prin efectul pe care îl au asupra intelectului, sănătății, siguranței, integrității consumatorilor.

Partea a doua, cea a cercetărilor proprii debutează cu al treilea capitol al tezei, „**Studiu privind cadrul natural și antropic al județului Gorj**” are la bază patru linii directoare:

- Localizarea geografică a județului Gorj;
- Evoluția istorică și administrativă a județului Gorj;
- Cadrul natural;
- Cadrul antropic al județului.

Județul Gorj, prin diversitatea cadrului natural (munți, dealuri, văi, depresiuni, râuri, zonă calcaroasă, chei, peșteri) precum și prin resurse antropice pe care le deține (locuri istorice, muzee, statui, monumente, cule, case memoriale, mănăstiri, biserici, etc.) reprezintă un potențial turistic de prim rang pentru România.

Masivele montane prezente în județ fac parte din grupa Carpaților Meridionali. Existența unor roci foarte rezistente, granite, șisturi cristaline, calcare, în zona montană au creat numeroase văi și culoare extrem de spectaculoase devenite obiective de interes turistic. Hidrografia județului este dominată de raul Jiu spre care converg majoritatea apelor curgătoare ale județului. Jiul are două izvoare – Jiul de Vest (format din mai multe pâraie ce izvorăsc din Munții Vâlcan, Godeanu și Retezat) și Jiul de Est ce-și are izvoarele în versantul nordic al Parângului. În principal clima este temperat continentală, cu o mare varietate, ca urmare a poziției geografice, și a componentelor de relief prezente.

Urmare a rezervelor de care dispune, între ramurile industriale ale județului Gorj s-a remarcat industria extractivă, principala sa componentă fiind extracția carbunelui necoșificabil - lignit în două mari bazine, Motru și Rovinari, industria producătoare de electricitate, reprezentată prin marile termocentrale de la Turceni și Rovinari, dar și prin producția în hidrocentrale. Alte ramuri ale industriei, mult mai slab dezvoltate în prezent sunt: industria prelucrării lemnului, industria textilă.

Din punct de vedere administrativ, 9 orașe din care 2 municipii, 61 comune și 411 sate. Reședința județului este municipiul Târgu Jiu. Al doilea municipiu din județ este orașul Motru. Celelalte orașe sunt: Bumbești-Jiu, Novaci, Rovinari, Târgu Cărbunești, Tismana, Turceni și Țicleni. Principalele ramuri care absorb forța de muncă în Gorj sunt: industria extractivă, agricultura (porumb, grâu, cartofi, legume, fructe, viticultură), comerțul și construcțiile.

În județ se găsesc o mulțime de obiective turistice naturale, din care menționăm:

- rezervații naturale: Parcul Național Defileul Jiului, Rezervația naturală Piatra Cloșanilor, Rezervația naturală Piatra Sfinxul Lainicilor, Rezervația naturală Muntele Oslea, Rezervația naturală Parâng – Novaci, Rezervația naturală Pădurea Tismana – Pocuia, Rezervația naturală Dumbrava Tismanei;

- peșteri și fenomene carstice: Peștera Martel, Peștera Lazului, Peștera Gura Plaiului, Peștera Iedului, Peștera Muierii, Peștera Polovragi și Peștera Cloșani;
- chei pe văile unor râuri: Cheile Oltețului, Cheile Sohodolului, Cheile Galbenului, Cheile Corcoaiei, Cheile Șușiței, Cheile Pătrunsa, Cheile Gropului Sec;
- lacuri naturale situate în circuri glaciare: Lacul Mija, Lacul Gâlcescu;
- lacuri de acumulare: Lacul Valea lui Iovan și Complexul lacustru Vaja – Clocotiș.

În județul Gorj activează 79 unități de cazare turistică, din care: 22 hoteluri și moteluri, 4 hosteluri, 7 cabane turistice, 2 vile turistice și bungalouri, 18 pensiuni turistice, 25 pensiuni agroturistice, un popas turistic, cu o capacitate totală de 2 509 locuri. Indicele de utilizare a locurilor de cazare a fost de 23,8 la sută. În județul Gorj, la Rânca (1 600 m), se află cea mai renumită stațiune de schi din Carpații Olteniei, situată la poalele Vârfului Păpușa, în Munții Novaciului din Masivul Parâng.

Capitolul cu numărul patru al tezei „ **Îmbunătățirea agroturismului și a serviciilor publice în zona Tirgu-Jiu** ” urmărește particularitățile specifice serviciilor publice în prima parte, pune apoi accent pe proiectarea strategiei de dezvoltare rurală durabilă a arealului Tirgu-Jiu, iar în ultima parte vine cu propuneri de valorificare a potențialului turistic al zonei Tirgu-Jiu.

Serviciile cu caracter public vin, de regulă, să completeze formulele obișnuite de agrement, îmbrăcând forme mai speciale atunci când se adresează unor turiști experimentați. Organizarea serviciilor publice presupune existența unui personal de specialitate, care să asigure inițierea, îndrumarea și supravegherea desfășurării acțiunilor fiind necesare, de asemenea, dotări adecvate și a unor puncte de închiriere a materialelor. Ținând cont de importanța serviciilor publice de agrement în societatea contemporană și în viața omului, se impune introducerea acestora în strategia de dezvoltare a arealului Tirgu-Jiu.

Zona Tirgu Jiu dispune de o mare bogăție de valori culturale - istorice, de un cadru natural armonios și diversificat, din punct de vedere peisagistic, care răspunde unor variate motivații a călătoriilor și pune în evidență frumusețea și valoarea satului de la munte. Bazat pe aceste aspecte, valorificarea, prin turism, a patrimoniului rural al satului gorjan din zona de munte, nealterat și localizat într-un spațiu nepoluat, se impune cu necesitate.

În elaborarea unor propuneri de valorificare a potențialului turistic al zonei Tirgu-Jiu, trebuie avut în vedere faptul că turismul, în zonele rurale ale anilor prezenți, este diferit, din mai multe puncte de vedere:

- acesta implică o circulație turistică mult mai mare;
- penetrarea turismului a căpătat o dimensiune mult mai importantă, ca urmare a dezvoltării industriei autovehiculelor, care permite atingerea unor destinații inaccesibile transportului feroviar și, mai ales, nu se concentrează numai asupra regiunilor cu peisaje spectaculoase, extinzându-se în regiunile rurale de toate tipurile.

Nu este suficientă numai identificarea arealelor favorabile turismului rural, trebuie analizați mai mulți factori din zonă, factori care pot susține sau frâna acest domeniu:

1. Populația locală
2. Organizații turistice rurale locale/regionale:
3. Cooperarea între administrația locală, gospodari și organizațiile turistice.

Luând în considerare elementele specifice arealului, detaliate de noi de altfel de-a lungul punctelor anterioare, am realizat câteva propuneri prin care considerăm că ar putea fi cel mai bine valorificate aceste elemente și ar contribui la dezvoltarea activității agroturistice în areal.

Practica dezvoltării agroturismului în România a pus în evidență faptul prin care datorită lipsei unei strategii unitare de dezvoltare locală care ar fi putut fi concretizată în planul de urbanism general, s-a ajuns ca amplasamentele cu funcție turistică să se realizeze întâmplător și fără studii de piață fundamentate mergându-se după principiul creării obiectivului în vederea stimulării interesului. Acest principiu a determinat apariția unor disfuncționalități prin realizarea de obiective în afara cadrului turistic general. Această practică periclitează o mare parte din investițiile realizate până în prezent în condițiile în care dezvoltarea localităților implică structurarea elementelor de infrastructură în alte perimetre. Se constată astfel că investițiile realizate au la bază, în mare parte, proiecte care scot construcțiile din specificul zonal, în special în ceea ce privește exteriorul existând pericolul apariției elementelor de monotonie. În mare parte, amplasamentele turistice, la ora actuală, se constituie în entități oarecum rupte de tradițiile și ocupațiile tradiționale, de ansamblul specificului local, ceea ce nu poate avea decât efecte negative atât pentru prezent, cât mai ales pentru viitor.

În paralel cu procesul de dezvoltare a agroturismului s-au amplificat, sub impulsul turiștilor, elemente de infrastructură, elemente culturale, precum și cele legate de ocupațiile tradiționale (inclusiv artizanale) care au devenit factori de atracție în rural.

Secțiunea referitoare la activități cuprinde descrierea detaliată a ceea ce urmează să se întreprindă pentru atingerea obiectivelor. Activitatea este un mijloc de a atinge un obiectiv. Trebuie reținut faptul că, pentru atingerea unui obiectiv, este necesară punerea în practică a mai multor metode.

Obiectivul principal al strategiei propuse de noi este valorificarea potențialului turistic al zonei montane a arealului Tirgu-Jiu. La realizarea acestui obiectiv central concură mai multe obiective specifice:

- Îmbunătățirea infrastructurii turistice;
- Studiarea existenței și a posibilităților de centralizare a resurselor existente;
- Implicarea locuitorilor din zona montană a județului în activități care pot aduce venituri alternative;
- Realizarea unor sate de vacanță cu locuri de campare, inclusiv prin strămutarea unor case tradiționale valoroase din punct de vedere arhitectural;
- Instruirea tinerilor pe domeniul agroturism;
- Acordarea de consultanță pentru proprietarii de pensiuni din zonele rurale.

Realizarea obiectivelor unei anumite strategii va fi mai „sensibilă” la optimizarea unor anumitor resurse decât la alte aspecte. Este utilă identificarea, de la începutul acestui nivel de „sensibilitate”, în sensul că unele resurse pot fi mai dificil de repartizat decât altele. Rezultatele sunt deseori influențate de efectele acumulate ale unor factori minori, decât ale unora mai mari și mai ușor de identificat.

Ultimul capitol al tezei, cel cu numărul cinci, „**Studiu de caz privind mulțumirea populației din județul Gorj cu privire la agroturism și servicii publice**” urmărește prin prisma unui chestionar identificarea unor concluzii cu privire la gradul de satisfacție a intervievaților cu privire la zona Tirgu Jiu, concluzii care de altfel sunt detaliate pe parcursul lucrării.

În linii mari concluziile desprinse relevă faptul că turismul în mediul rural este încă în fază incipientă în România, și în arealul supus studiului, dar poate avea o contribuție foarte importantă în dezvoltarea ruralului, nu numai în termeni financiari ci și prin crearea de noi locuri de muncă, noi practici de muncă, injectarea unei vitalități noi în economia ruralului, etc., lucrarea de față fiind un demers de evidențierea a problematicei abordate pentru acest areal.

În mare parte, amplasamentele agroturistice, la ora actuală, se constituie în entități oarecum rupte de tradițiile și ocupațiile tradiționale, de ansamblul specificului local, ceea ce nu poate avea decât efecte negative atât pentru prezent, cât mai ales pentru viitor. De asemenea, se remarcă faptul că între oferta turistică externă și cea internă există discrepanțe, acestea manifestându-se în special prin lipsa de inițiativă orientată spre a pune în valoare tradițiile locale, inclusiv în sensul de a atrage din exterior turiști pentru a învăța diferite obiceiuri specifice zonei. Normal ar fi, deoarece agroturismul numai astfel se poate dezvolta, ca tradițiile și specificul local să devină mărci de natură emblematică. Locațiile agroturistice au un grad de ocupare redusă față de potențial. În mod obiectiv, agroturismul nu trebuie și nu poate fi rupt de satul turistic în calitatea lui de element spațial.

În momentul de față proprietarii de locații agroturistice au abilități antreprenoriale, în general, și mai puțin cunoștințe specializate în domeniul agroturismului. Proprietarii de locații agroturistice apreciază că efortul lor este prea mare iar suportul din partea instituțiilor guvernamentale și ale administrației publice locale prea mic pentru regimul fiscal actual. De asemenea proprietarii de locații agroturistice se tem de reglementările europene în domeniu, fără a ști concret la ce fac acestea referire și nu conștientizează suficient importanța și beneficiile asocierii la instituții naționale și internaționale în domeniu.

Lucrarea de față reprezintă, reprezintă o încercare de a oferi o imagine cât mai completă asupra problematicei caracteristice zonei luate în studiu, de a face o radiografie a situației existente din punct de vedere economic, social, ecologic și cultural, de a propune soluții de diminuare a decalajelor înregistrate în această zonă, de a scoate în evidență că dezvoltarea turistică a acestui teritoriu poate constitui o cale relansare economică a zonei. În aceste condiții, prezenta lucrare abordează o temă de actualitate și de importanță majoră. Teza de față își propune să atragă atenția și să stimuleze interesul pentru această temă de actualitate.

Concluzionând putem afirma că agroturismul poate fi o pârgă pentru dezvoltarea locală a unui număr mare de zone rurale. Cu toate acestea, turismul nu este un „leac” universal pentru toate problemele de dezvoltare, și pe lângă acestea nu toate zonele rurale sunt adecvate acestuia. Pentru ca oferta turistică din mediul rural să

aibă o valoare ridicată este necesar ca și valoarea economică a activităților adiacente să se situeze la un nivel înalt. Acest principiu nu vizează doar atractivitatea pe care o exercită ambientul rural, ci și activitățile specifice vieții la țară.

Teza se încheie cu o serie de concluzii și propuneri, și cu o amplă bibliografie, adecvată tematicii supuse analizei.